

УДК 327.8(73)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.43.31>

ПОЛІТИКА АДМІНІСТРАЦІЇ ДЖО БАЙДЕНА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Алла Захарченко

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,
кафедра міжнародних відносин
вул. Дворянська 2, 65082, м. Одеса, Україна*

Метою статті є аналіз еволюції політики президента США Джо Байдена на Близькому Сході. Байден будував свою президентську кампанію на необхідності кардинального перегляду зовнішньополітичного курсу Дональда Трампа. Зробивши фокус на просуванні прав людини, він запровадив більш жорсткий підхід до авторитарних режимів, насамперед, до Саудівської Аравії. Він також збалансував політику в сфері палестинсько-ізраїльського конфлікту і поновив переговори з Іраном. Втім, як і за часів його попередника, опора на традиційних американських партнерів в регіоні – Ізраїль та помірковані сунітські режими, яких поєднує протистояння іранській загрози, залишається системоутворюючим елементом близькосхідної стратегії Байдена.

Впродовж першого року президентства Байдена близькосхідний регіон знаходився на периферії його зовнішньополітичних інтересів. Втім, драматичні наслідки війни Росії в Україні, що вийшли далеко за межі Європи, знов підтвердили важливість Близького Сходу для американських національних інтересів. Зацікавленість США у збільшенні обсягів видобутку нафти, загроза поглиблення військового співробітництва між Росією та Іраном та стагнація переговорів щодо іранської ядерної програми сформували передумови для перезавантаження американської політики в регіоні. Це змусило адміністрацію змістити фокус із прав людини до більш реалістичного та прагматичного підходу.

Метою візиту Байдена в регіон у липні 2022 р. стало зміцнення відносин США із традиційними близькосхідними партнерами на противагу зростанню там впливу Росії та Китаю. Результати візиту отримали неоднозначні оцінки як в США, так і в країнах регіону. Критики стверджують, що президент повернувся без жодного принципового досягнення. Втім, більшість аналітиків згодні, що візит Байдена був не тільки доречним, але й необхідним для закріплення як регіональних, так і міжнародних позицій Вашингтону. Він став важливим кроком назустріч близькосхідним партнерам США, демонстрацією вірності союзницьким зобов'язанням та міцності американських безпекових гарантій.

Ключові слова: Джо Байден, Близький Схід, Ізраїль, Саудівська Аравія, політика.

Постановка проблеми. За останнє десятиліття регіон Близького та Середнього Сходу зазнав глибоких геополітичних перетворень. Вони відбувались на фоні суттєвого скорочення американської залученості в регіональні справи. Самоусунення Вашингтону від проблем регіону, зокрема від війн у Сирії, Лівії та Ємені, підготувало ґрунт для заплеклої геополітичної конкуренції між основними близькосхідними державами, а також створило можливість для більш активного проникнення туди Росії та Китаю. Це також суттєво зменшило впевненість регіональних еліт у здатності США гарантувати їхню безпеку.

На момент приходу у Білий дім адміністрації Джо Байдена Близький Схід являв собою простір, де значно посилюлися позиції геополітичних конкурентів Вашингтона, а його традиційні регіональні союзники почали проводити дедалі більш самостійну

політику. Вищезазначені тенденції, посилені глобальними наслідками війни Росії в Україні, створили умови для перегляду американської близькосхідної стратегії.

Формулювання мети статті. Метою статті є аналіз еволюції політики Джо Байдена на Близькому Сході. Ця мета реалізується шляхом вирішення наступних завдань: визначити місце близькосхідного регіону в системі зовнішньополітичних пріоритетів нового американського президента; виявити ступінь відповідності між задекларованими ним принципами та реальними політичними кроками; знайти спільне та відмінне у близькосхідній політиці Джо Байдена та Дональда Трампа; дослідити передумови та результати першого візиту Байдена на Близький Схід; проаналізувати вплив нових викликів міжнародній безпеці на еволюцію американської політики в регіоні.

Аналіз останніх публікацій. Дослідження ґрунтується на широкому колі першоджерел, а саме, заявах Байдена під час його передвиборчої кампанії [4; 6], офіційних промовах президента, оприлюднених на сайті Білого дому, та його публікаціях в провідних американських виданнях [1; 2; 15; 16; 21], двосторонніх угодах, укладених між Сполученими Штатами та країнами регіону [17; 19; 20], матеріалах ізраїльських та арабських ЗМІ.

З огляду на новизну проблеми, вона ще не набула достатнього висвітлення в західній та українській історіографії. Окремі аспекти близькосхідної політики Байдена представлені в роботах американських та близькосхідних дослідників, таких як: провідний науковий співробітник Атлантичної Ради Д. Шапіро [18], Й. Гузанскі та Е. Шавіт з Ізраїльського інституту досліджень національної безпеки (INSS) [8], експерт з Інституту миру США (USIP) Х. Юсеф [23], науковий співробітник Інституту країн Перської Затоки (Вашингтон) Х. Ібіш [12], кореспондент «Джерусалем Пост» Л. Харков [10]; політолог Дж. Хофман з Університету Джорджа Мейсона [11], експерти Ради з міжнародних відносин (CFR) С. Кук та М. Індік [5], професор Техаського Університету Г. Гоус [7], провідний співробітник Королівського інституту міжнародних відносин (Лондон) С. Вакіл [22], оглядач «Аль-Джазіри» А. Харб [9] та інші.

Виклад основного матеріалу. Джо Байден будував свою президентську кампанію у 2020 р. на необхідності кардинального перегляду зовнішньополітичного курсу свого попередника, зокрема, на близькосхідному напрямку. Центральним елементом стратегії Трампа на Близькому Сході була політика «максимального тиску» на Іран, який був визнаний загрозою номер один для американських інтересів в регіоні, з опорою на важливих американських близькосхідних партнерів – Ізраїль та Аравійські монархії. В рамках такого підходу Трамп у травні 2018 р. в односторонньому порядку вийшов із ядерної угоди з Іраном – Спільного всеосяжного плану дій (СВПД), а також посилив санкції щодо Тегерану. По-друге, він повів політику беззастережної підтримки Ізраїлю: визнав Єрусалим столицею Ізраїлю та переніс туди американське посольство; визнав суверенітет Ізраїлю над Голанськими висотами; повністю припинив політичний діалог із палестинцями та призупинив їхнє фінансування [9]. Керуючись принципами *realpolitik*, Трамп перестав чинити тиск на арабські держави з приводу прав людини й демократизації та побудував добі відносини з авторитарними близькосхідними режимами, зокрема, із Саудівською Аравією.

Байден мав намір кардинально переглянути такий підхід. В якості кандидата на посаду президента він заявив, що поставить права людини «в центр зовнішньої політики США». Зокрема, він пообіцяв поводитися із саудівцями «як із ізгоями, якими вони і є» [6], звинувативши саудівський режим у порушеннях прав людини (насамперед, у вбивстві журналіста Джамала Хашоггі у Консульстві Саудівської Аравії в Туреччині 2 жовтня 2018 р.), політичних репресіях та варварських методах ведення війни в Ємені.

Під час передвиборчої кампанії Байден неодноразово заявляв про необхідність

повернення до більш збалансованої політики у сфері палестинсько-ізраїльського врегулювання, а також обіцяв повернути США до СВПД та поновити переговори з Іраном [4].

Нарешті, Байден вказував на необхідність покласти край «нескінченним війнам» в Афганістані та на Близькому Сході, за які Сполучені Штати заплатили «непомірною кров'ю та втратами» [1, с. 72]. Він планував скоротити кількість американських сил в регіоні та зосередитись на конкретних військових місіях, насамперед, на боротьбі з ІДІЛ та «Аль-Каїдою».

Загалом, такий підхід свідчив про продовження курсу на скорочення американської присутності в регіоні. Як і за часів двох його попередників, Близький Схід не посідав пріоритетного місця в системі зовнішньополітичних координат Байдена. Це місце посів Китай, якого він назвав «основним американським конкурентом» [6].

Відразу після вступу на посаду президента Байден знов підтвердив свою прихильність просуванню прав людини та оголосив про «перекалібрування» відносин із Саудівською Аравією. Він припинив підтримку «наступальних операцій» в Ємені та призупинив виконання масштабних контрактів на постачання новітнього озброєння Саудівській Аравії та ОАЕ, узгоджених Трампом. Нова адміністрація також виключила єменських повстанців-хуситів зі списку терористичних організацій, аргументуючи такий крок бажанням посилити дипломатичні зусилля для припинення громадянської війни [5].

На додачу до цього Байден демонстративно дистанціювався від наступника саудівського престолу принца Мухаммеда ібн Салмана, якого вважають фактичним правителем Королівства. У липні 2021 р. за дорученням президента була оприлюднена доповідь Національної розвідки США, в якій стверджувалося, що операцію, в результаті якої був убитий опозиційний журналіст Хашоггі, схвалив особисто наслідний принц. Все це суттєво ускладнило відносини Вашингтона і Ер-Ріада [8].

Політика Байдена в сфері врегулювання арабо-ізраїльського конфлікту не зазнала таких кардинальних змін. Виконуючи передвиборчі обіцянки, новий президент досить швидко відновив політичний діалог із палестинцями, а також надав їм фінансову допомогу у розмірі 235 млн. дол., з яких 150 млн. дол. були виділені Близькосхідному агентству ООН для допомоги палестинським біженцям (БАПОР) [23]. Нова адміністрація підтвердила свою прихильність врегулюванню палестинсько-ізраїльського конфлікту на принципі двох держав, але утримувалась від висунування конкретних мирних ініціатив.

Водночас, Байден не скасовував найбільш резонансні рішення свого попередника: перенесення посольства США в Єрусалим та визнання ізраїльського суверенітету над Голанськими висотами, закріпивши таким чином новий статус-кво. Також президент не виконав свою обіцянку відновити роботу Консульства США у Східному Єрусалимі, яке надавало палестинцям дипломатичні та гуманітарні послуги і, що важливіше, символізувало визнання Америкою претензій палестинців на Східний Єрусалим [9].

Адміністрація Байдена демонструвала високий рівень стратегічного партнерства з Ізраїлем та утримувалася від будь-якої жорсткої критики Тель-Авіва. Під час загострення конфлікту між Ізраїлем та ХАМАС у травні 2021 р. Байден підтримав «право Ізраїлю на самооборону» [23] і навіть збільшив економічну допомогу Тель-Авіву: у 2021 р. йому був наданий додатковий 1 млрд. дол. на вдосконалення системи протиракетної оборони «Залізний купол».

Що стосується Ірану, то політика «максимального тиску» Трампа перетворилась за часів Байдена на політику «розумного тиску». У квітні 2021 р. у Відні були відновлені переговори з Тегераном щодо СВПД, але вони зайшли у глухий кут після обрання іранським президентом І. Раїсі – прихильника жорсткої лінії у відносинах із Заходом. Його

уряд висуває нереалістичні вимоги, такі як виключення зі списку терористичних організацій Корпусу вартових ісламської революції або гарантії того, що наступна американська адміністрація не відмовиться від угоди [14]. При цьому, за останні два роки Іран досяг суттєвого технічного прогресу у своїй ядерній програмі, що викликає неабияке занепокоєння у Ізраїлю та Саудівської Аравії, які із самого початку виступали проти відновлення переговорів з Тегераном. У будь-якому випадку, у Білому домі розуміють, що іранська загроза не обмежується виключно ядерною проблематикою. Тому на фоні стагнації переговорів адміністрація Байдена почала переглядати свій підхід до іранської проблематики.

В рамках своєї передвиборчої обіцянки завершити «нескінченні війни», 14 квітня 2021 р. адміністрація Байдена оголосила про остаточний вихід США з Афганістану до 11 вересня того ж року. Згідно з угодою, досягнутою президентом Трампом із талібами у Досі у 2020 р., остаточний вивід американських сил мав відбуватися до травня 2021 р. в обмін на низку гарантій з боку «Талібану». Незважаючи на те, що таліби неодноразово порушували угоду, адміністрація Байдена вирішила не відмовлятися від домовленостей [14]. Поспішний та погано підготовлений вихід призвів до поновлення влади «Талібану» в цій країні та серйозної зовнішньополітичної поразки Вашингтону.

Вихід з Афганістану, а також поновлення переговорів з Іраном на фоні загального скорочення військової присутності американців в регіоні, викликали очевидне розчарування з боку близькосхідних партнерів США. Така політика підриває зобов'язання Вашингтона із гарантування безпеки та спонукає їх посилювати співробітництво із альтернативними глобальними гравцями. В таких умовах близькосхідні лідери почали проводити більш незалежну політику, обстоюючи свої інтереси незалежно від Вашингтона [11].

Напряга у відносинах між США та його близькосхідними партнерами ще більше загострилася після агресії Росії в Україні. З початком війни лідери Саудівської Аравії, ОАЕ, Ізраїлю та інших близькосхідних держав не приєдналися до кампанії західних санкцій проти Росії і прагнули максимально дистанціюватися від протистояння між Заходом та РФ. З іншого боку, війна в Україні знову підкреслила стратегічне значення близькосхідного регіону для світового енергетичного сектора, а також зростаюче значення арабських країн-експортерів нафти для глобальних гравців [5]. У зв'язку з гострою необхідністю знизити високі ціни на нафту і знайти альтернативи енергетичній залежності Європи від Росії, адміністрація Байдена була змушена перейти до більш прагматичної політики на близькосхідному напрямку.

Візит Байдена на Близький Схід, запланований на липень 2022 р., мав на меті зміцнити відносини США із традиційними близькосхідними партнерами на противагу зростанню там впливу Росії та Китаю. Планувалось обговорення таких проблем як врегулювання еменського конфлікту, ізраїльсько-арабська нормалізація, іранська проблема в умовах відсутності прогресу у переговорах щодо СВПД, глобальні наслідки війни в Україні, насамперед, енергетичні питання та продовольча безпека.

Втім, перед президентом США постав нелегкий виклик: як збалансувати стратегічні інтереси співпраці з авторитарними режимами та американські цінності, такі як права людини. Особливо проблематичним у цьому контексті виглядав майбутній візит до Саудівської Аравії, який викликав бурхливу дискусію в американському експертному середовищі. Деякі дослідники аргументовано вказували, що зустріч Байдена із принцом Мухаммедом прямо суперечить його обіцянкам щодо ізоляції саудівського режиму [13]. Прихильне ставлення до країн, відповідальних за масові порушення прав людини, на їхню думку, виглядало особливо недоречно на фоні зусиль його адміністрації об'єднати світ навколо акту агресії Росії в Україні та захистити світовий порядок, заснований на правилах [3].

Аби заспокоїти критиків, за декілька днів до візиту американському президенту довелося опублікувати статтю у виданні «The Washington Post», кореспондентом якого був Хашоггі. В ній він пообіцяв відкрити «новий і багатообіцяючий розділ участі Америки» на Близькому Сході і зазначив, що енергетичні ресурси регіону «життєво важливі для пом'якшення наслідків війни Росії в Україні для глобальних постачань» [2].

Перший візит Байдена на Близький Схід на посаді президента відбувся 13-16 липня 2022 р. Під час свого турне він відвідав Ізраїль, Західний берег р. Йордан, Саудівську Аравію та взяв участь у роботі саміту Ради співробітництва держав Перської затоки (РСДПЗ) + 3.

Найбільш успішним як для Байдена, так і для приймаючої сторони, став візит в Ізраїль, десятий за рахунком у його політичній кар'єрі. Вже в аеропорту Бен-Гуріон у Тель-Авіві Байден підтвердив відданість Вашингтона безпеці Ізраїлю та свою особисту прихильність до країни, зазначивши, що він ідентифікує себе як сіоніст: «Я говорив і говорю знову: вам не обов'язково бути євреєм, щоб бути сіоністом» [10]. Під час візиту було підписано «Єрусалимську спільну декларацію про стратегічне партнерство США та Ізраїлю», в якій сторони зафіксували напрямки подальшого співробітництва. Важливе місце в Декларації відводилося зусиллям Вашингтона із «побудови надійної регіональної архітектури, а також поглибленню зв'язків між Ізраїлем та всіма його регіональними партнерами» [20], що свідчило про прихильність адміністрації Байдена подальшій нормалізації ізраїльсько-арабських відносин.

В Декларації також говорилось про те, що Вашингтон ніколи не дозволить Ірану отримати ядерну зброю та обіцяє «використати всі елементи своєї національної могутності, щоб гарантувати цей результат» [20]. Це стало важливою ознакою еволюції політики Байдена щодо іранської ядерної проблеми.

Візит американського президента на палестинські території, що відбувся одразу після ізраїльського, мав на меті продемонструвати збалансований, неупереджений підхід до близькосхідного конфлікту. Виступаючи разом із палестинським лідером Махмудом Аббасом у Віфлеємі, Байден знов підтвердив свою прихильність врегулюванню палестинсько-ізраїльського конфлікту на принципі двох держав. Водночас, він заявив, що «грунт для поновлення переговорів ще не дозрів» і врегулювання не може бути реалізоване в найближчій перспективі [15]. Таким чином, американський президент дав зрозуміти, що його адміністрація не планує докладати тут значних зусиль.

Головним акцентом візиту стала додаткова економічна допомога палестинцям із метою поліпшення їхнього життя. Так, американський президент відвідав палестинську лікарню Августи Вікторії у Східному Єрусалимі, де оголосив про інвестиції у розмірі 100 млн. дол. у мережу із шести лікарень, які щорічно обслуговують близько 50 000 палестинських пацієнтів. Байден також пообіцяв надати ще 200 млн. дол. БАПОР на додаток до 400 млн. дол., які вже були надані у 2021 р. [15]. Втім, відкриття Консульства США у Східному Єрусалимі та представництва Організації Визволення Палестини у Вашингтоні так і не відбулось.

Нарешті, найбільш резонансною стала остання зупинка близькосхідного турне американського президента – у Саудівській Аравії. Поїздка до КСА, як вже зазначалось у цій статті, була пов'язана зі значними політичними ризиками для Байдена. В цьому контексті, його зустріч із саудівським керівництвом, особливо з наслідним принцом Мухаммедом ібн Салманом, стала знаменним зрушенням у політиці щодо Королівства.

За підсумками американсько-саудівських переговорів в Джидді було підписане спільне Комюніке, в якому країни «підкреслили важливість подальшого зміцнення свого

стратегічного партнерства», а Байден рішуче підтвердив незмінну підтримку Вашингтоном безпеки Ер-Ріада [19]. Як і під час візиту до Ізраїлю, центральне місце посідала іранська проблематика. Обидві сторони підкреслили необхідність подальшого стримування регіонального впливу Тегерану, а також важливість недопущення отримання ним ядерної зброї [19]. Іншою важливою темою став конфлікт у Ємені: сторонами було досягнута угода щодо продовження перемир'я між повстанцями-хуситами та урядом Ємену, якого підтримує Королівство [17].

Щодо нарощування виробництва нафти Саудівською Аравією, то під час переговорів саудівська сторона погодилась збільшити видобуток на 50% порівняно з тим, що було заплановано на липень та серпень [17], що за оцінками експертів не є достатнім для будь-якого суттєвого зниження ціни на нафту. При цьому офіційні особи КСА заявили, що подальші рішення у цьому питанні будуть ґрунтуватися на ринкових даних та консультаціях з іншими членами ОПЕК+, разом із Росією [11].

Важливим досягненням візиту стали подальші кроки у сфері нормалізації ізраїльсько-саудівських відносин. Зокрема, Королівство погодилось на відкриття свого повітряного простору для ізраїльських комерційних авіарейсів, що значно скоротило тривалість польотів із Ізраїлю до країн Азії, а також прямих чартерних рейсів з Ізраїлю до КСА для мусульманських паломників [19]. Власне президент Байден перший взяв участь у прямому перельоті з Тель-Авіва до Джидди.

Головне послання свого близькосхідного турне американський президент озвучив під час виступу на саміті РСДПЗ + 3 (такий формат об'єднує Саудівську Аравію, Бахрейн, Катар, Кувейт, ОАЕ, Оман із Єгиптом, Іраком та Йорданією). Байден запевнив, що Сполучені Штати «не підуть з регіону та не залишать тут вакуум, який заповнять Китай, Росія чи Іран», і що Америка «залишиться активним та зацікавленим партнером на Близькому Сході». Також, Байден сформулював п'ять принципів, якими Вашингтон керуватиметься на Близькому Сході протягом наступних десятиліть: партнерство, стримування, дипломатія, інтеграція та цінності [21]. Такі принципи кардинально відрізнялись від заяв Д. Трампа під час його близькосхідного турне у 2017 р.

Найбільш амбітним проектом, що обговорювався між Байденем та лідерами країн Близького Сходу, стала можливість створення інтегрованої регіональної системи засобів ППО Ізраїлю, Єгипту, Йорданії та країн Перської затоки для захисту від загрози балістичних ракет та безпілотних авіаційних систем, що запускаються Іраном та його проксі в Ємені, Сирії, Іраку та Лівані [19]. Це могло би стати основою для формування регіональної коаліції поміркованих партнерів США (так зване «Близькосхідне НАТО»), які стикаються зі спільними загрозами безпеці та схожими соціальними, економічними, енергетичними та кліматичними проблемами. Така безпекова архітектура не є новою, і по суті є продовженням процесу нормалізації відносин Ізраїлю з арабськими державами в рамках «Авраамських угод», укладених за посередництва адміністрації Д. Трампа у 2020 р. Ця коаліція могла б нести основну відповідальність за задоволення власних потреб у сфері безпеки, а Сполучені Штати відігравали б активну допоміжну роль, захищаючи свої інтереси та виконуючи зобов'язання перед партнерами [18].

Результати візиту Байдена на Близький Схід отримали неоднозначні оцінки як в США, так і в країнах регіону. Критики стверджують, що президент повернувся без жодного принципового досягнення: Саудівська Аравія не надала обіцянок щодо суттєвого збільшення видобутку нафти; мирний договір між КСА (чи будь якою іншою арабською країною) та Ізраїлем не був підписаний; не був утворений новий регіональний союз, що виступав би на підтримку інтересів США [11]. При цьому, заради таких сумнівних

досягнень Байдену довелося відступитися від свого курсу на підтримку демократії [13].

Втім, більшість аналітиків згодні, що візит Байдена, який остаточно зафіксував перехід адміністрації до прагматичної політики, був не тільки доречним, але й необхідним для закріплення як регіональних, так і міжнародних позицій Вашингтону. Він відновив пряму особисту взаємодію між США та їхніми близькосхідними партнерами та підтвердив, що вони потребують один одного, навіть якщо не завжди поділяють ті самі цінності [7]. Хоча Байден не отримав від арабських країн зобов'язань щодо збільшення видобутку нафти, є перспектива подальшого обговорення цього питання пізніше, наприклад, коли закінчиться термін дії поточної угоди ОПЕК+. Принаймні, відновлене американсько-саудівське партнерство буде частиною подальших розрахунків в Ер-Ріяді [22]. Те ж саме стосується перемир'я в Ємені, продовження якого не було б можливим без активного американського залучення.

Щодо нового регіонального альянсу, то адміністрація Байдена не розглядає його як якусь формалізовану та інституціалізовану структуру, а скоріше як групу країн, які готові об'єднати ресурси, там де це можливо та доречно, в координації з Вашингтоном [18]. На фоні зміцнення російсько-іранських відносин, США та їхні близькосхідні партнери не виключають можливість формування альтернативної міжнародної коаліції на Близькому Сході, що складається з Росії, Ірану, Сирії, «Хізбалли», ХАМАСу та хуситів. В таких умовах більш тісна координація американських союзників у рамках очолюваної США системи безпеки, безумовно, має сенс [12].

Висновки. Таким чином, під час президентства Джо Байдена у близькосхідній політиці Вашингтона відбулись певні зміни. Він запровадив більш жорсткий підхід до авторитарних режимів, зокрема, до Саудівської Аравії, а також збалансував політику в сфері палестинсько-ізраїльського конфлікту і поновив переговори з Тегераном. Втім, як і за часів Д. Трампа, стримування Ірану залишається системоутворюючим елементом близькосхідної стратегії Байдена. Її іншою складовою є опора на традиційних американських партнерів в регіоні – Ізраїль та помірковані сунітські режими, яких поєднує протистояння іранській загрози.

Впродовж першого року президентства Байдена близькосхідний регіон знаходився на периферії його зовнішньополітичних інтересів. Втім, драматичні наслідки війни Росії в Україні, що вийшли далеко за межі Європи, знов підтвердили важливість Близького Сходу для американських національних інтересів. Зацікавленість США у збільшенні обсягів видобутку нафти, загроза поглиблення військового співробітництва між Росією та Іраном та стагнація переговорів щодо іранської ядерної програми сформували передумови для перезавантаження американської політики в регіоні. Це змусило адміністрацію змістити фокус із прав людини до більш реалістичного та прагматичного підходу.

Поїздка Байдена на Близький Схід, очевидно, не створила принципово нової динаміки. Втім, вона відкрила можливість серйозно і по-новому поглянути на залученість Вашингтона у справи регіону. Візит став важливим кроком назустріч традиційним близькосхідним партнерам США, демонстрацією вірності союзницьким зобов'язанням та міцності американських безпекових гарантій.

Звісно, ще рано судити про те, чи призведе візит Байдена до реальної зміни пріоритетів його адміністрації та здатності серйозно інвестувати ресурси в регіон. Втім, якщо американському президенту вдасться створити новий регіональний імпульс, це буде його крупною перемогою, яка принесе очевидні дивіденди не тільки у стримуванні загрози з боку Ірану, а й у стримуванні небезпечного зростання китайського та російського впливу на Близькому Сході.

Список використаної літератури

1. Biden J. Why America Must Lead Again: Rescuing U.S. Foreign Policy after Trump. *Foreign Affairs*. Vol. 99, № 2. P. 64-76.
2. Biden J. Why I'm Going to Saudi Arabia. *The Washington Post*. 2022, July 9. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/07/09/joe-biden-saudi-arabia-israel-visit/>
3. Callamard A. The True Costs of Biden's Saudi Visit. *Foreign Affairs*. 2022, July 13. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/2022-07-13/true-costs-bidens-saudi-visit>
4. Candidates Answer CFR's Questions: Joe Biden. *Council on Foreign Relations*. 2019, August 1. URL: <https://www.cfr.org/article/joe-biden>
5. Cook S., Indyk M. The Case for a New U.S.-Saudi Strategic Compact. *CFR Special Report*. № 94. June 2022. URL: https://cdn.cfr.org/sites/default/files/report_pdf/CFR_CSR94_U.S.-SaudiStrategicCompact.pdf
6. Democratic Debate Transcript. *NBC News Digital*. 2019, November 20. URL: <https://www.nbcnews.com/politics/2020-election/read-democratic-debate-transcript-november-20-2019-n1088186>
7. Gause G. America's New Realism in the Middle East. *Foreign Affairs*. 2022, July 6. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/2022-07-06/americas-new-realism-middle-east>
8. Guzanski Y., Shavit E. US Relations with Arab Gulf States: a Passing Crisis? *INSS Insight*. № 1602. 2022, May 30. URL: <https://www.inss.org.il/wp-content/uploads/2022/05/no.-1602.pdf>
9. Harb A. Israel-Palestine US policy: What Changed under Biden, What Didn't. *Al Jazeera*. 2022, July 12. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2022/7/12/israel-palestine-us-policy-what-changed-under-biden-what-didnt>
10. Harkov L. Biden in Israel: You Don't Need to Be a Jew to Be a Zionist. *The Jerusalem Post*. 2022, July 13. URL: <https://www.jpost.com/israeli-news/article-712002>
11. Hoffman J. Biden's Trip to the Middle East Failed to Serve US Interests. *Arab Center Washington DC*. 2022, July 22. URL: <https://arabcenterdc.org/resource/bidens-trip-to-the-middle-east-failed-to-serve-us-interests/>
12. Ibish H. Biden's Middle East Trip Achieved as Much as Possible. *The Arab Gulf States Institute*. 2022, July 22. URL: <https://agsiwi.org/bidens-middle-east-trip-achieved-as-much-as-possible/>
13. Kaye D.D. Bowing to the Prince. Why It is Mistake for Biden to Visit Saudi Arabia. *Foreign Affairs*. 2022, June 3. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/saudi-arabia/2022-06-03/bowing-prince>
14. Mazzucco L., Alexander K. Growing Pains: The Promise and Reality of Biden's Middle East Policy. *The Washington Institute Policy Analysis*. 2022, January 24. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/growing-pains-promise-and-reality-bidens-middle-east-policy>
15. Remarks by President Biden and President Abbas of the Palestinian National Authority in Joint Press Statement. Bethlehem, West Bank. *The White House*. 2022, July 15. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/07/15/remarks-by-president-biden-and-president-abbas-of-the-palestinian-national-authority-in-joint-press-statement-bethlehem-west-bank/>
16. Remarks by President Biden at the GCC + 3 Summit Meeting. *The White House*. 2022, July 16. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/07/16/remarks-by-president-biden-at-the-gcc-3-summit-meeting/>
17. Results of Bilateral Meeting Between the United States and the Kingdom of Saudi Arabia. *The White House*. 2022, July 2022. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/15/fact-sheet-results-of-bilateral-meeting-between-the-united-states-and-the-kingdom-of-saudi-arabia/>

18. Shapiro D. Biden's Big Chance to Build a New Coalition in the Middle East. *Atlantic Council*. 2022, July 12. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/bidens-big-chance-to-build-a-new-coalition-in-the-middle-east/>
19. The Jeddah Communique: A Joint Statement Between the United States of America and the Kingdom of Saudi Arabia. *Saudi Press Agency*. 2022, July 16. URL: <https://www.spa.gov.sa/viewstory.php?lang=en&newsid=2370228>
20. The Jerusalem U.S.-Israel Strategic Partnership Joint Declaration. *U.S. Embassy in Israel*. 2022, July 14. URL: <https://il.usembassy.gov/the-jerusalem-u-s-israel-strategic-partnership-joint-declaration/>
21. The United States Strengthens Cooperation with Middle East Partners to Address 21st Century Challenges. *The White House*. 2022, July 16. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/16/fact-sheet-the-united-states-strengthens-cooperation-with-middle-east-partners-to-address-21st-century-challenges/>
22. Vakil S. Biden's Middle East Trip Shows the Long Game is His Aim. *Chatham House*. 2022, July 19. URL: <https://www.chathamhouse.org/2022/07/bidens-middle-east-trip-shows-long-game-his-aim>
23. Youssef H. 10 Things to Know: Biden's Approach to the Israeli-Palestinian Conflict. *U.S. Institute for Peace*. 2021, June 10. URL: <https://www.usip.org/publications/2021/06/10-things-know-bidens-approach-israeli-palestinian-conflict>

JOE BIDEN'S POLICY IN THE MIDDLE EAST

Alla Zakharchenko

Odesa I.I. Mechnikov National University,

Department of International Relations

Dvoryanska str., 2, 65082, Odesa, Ukraine

The purpose of this article is to analyze the evolution of Joe Biden's policy in the Middle East. Biden built his presidential campaign on the necessity of a radical revision of Donald Trump's foreign policy. He focused on the promotion of human rights and democratization, and introduced a tougher approach to authoritarian regimes, including Saudi Arabia. He also balanced his policy toward the Palestinian-Israeli conflict and renewed negotiations with Iran. Nevertheless he kept the system-forming element of Trump's Middle East strategy, which is reliance on traditional American partners in the region – Israel and moderate Sunni regimes, which are united by opposition to the Iranian threat.

The Middle East region was on the periphery of Biden's foreign policy interests during his first year in the office. However, the dramatic consequences of Russian aggression in Ukraine, which went far beyond the Europe's borders, have reaffirmed the importance of the Middle East for American national interests. The necessity to increase the oil production, the threat of deepening military cooperation between Russia and Iran as well as the stagnation of the negotiations on Iranian nuclear program, have led to the reset of US policy in the region. Biden administration has also shifted its focus from promotion of democracy to a more realistic and pragmatic approach.

The purpose of Biden's visit to the region in July 2022 was to strengthen US relations with traditional Middle Eastern partners in contrast to the growing influence of Russia and China there. The results of the visit received mixed reviews both in the USA and in the countries of the region. Critics point out that the president has returned without a single major achievement. However, most analysts agree that Biden's visit was not only appropriate, but also necessary to consolidate Washington's regional and international positions. It was an important step toward America's Middle Eastern partners, that proved the continuation of US commitments and the strength of American security guarantees.

Key words: Joe Biden, the Middle East, Israel, Saudi Arabia, politics.